

Številka: 018-091/2025-4

Datum: 3. 9. 2025

SKLEP

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: Državna revizijska komisija) je na podlagi 39. in 70. člena Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/2011 s sprem.; v nadaljevanju: ZPVPJN) v senatu Aleksandra Petrovčiča kot predsednika senata ter dr. Mateje Škabar in mag. Zlate Jerman kot članic senata v postopku pravnega varstva pri oddaji javnega naročila »*Sončne elektrarne na javnih objektih v lasti Občine Brežice – 2. faza*«, na podlagi zahtevka za revizijo, ki ga je vložil vlagatelj RESALTA, družba za upravljanje energetskih storitev, d.o.o., Ameriška ulica 8, Ljubljana (v nadaljevanju: vlagatelj), zoper ravnanje naročnika Občina Brežice, Cesta prvih borcev 18, Brežice (v nadaljevanju: naročnik), 3. 9. 2025

odločila:

1. Zahtevku za revizijo se ugotovi in se v celoti razveljavi postopek oddaje javnega naročila »*Sončne elektrarne na javnih objektih v lasti Občine Brežice – 2. faza*«, objavljen na Portalu javnih naročil pod št. objave JN005039/2025-EUe16/01 z dne 30. 6. 2025.
2. Naročnik je dolžan vlagatelju povrniti stroške postopka pravnega varstva v višini 2.400,00 EUR v roku 15 dni od prejema tega sklepa, po izteku tega roka z zakonskimi zamudnimi obrestmi do plačila. Višja stroškovna zahteva vlagatelja se zavrne.

Obrazložitev:

Obvestilo o predmetnem javnem naročilu, ki ga naročnik oddaja v odprtem postopku po 40. členu Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/2015 s sprem.; v nadaljevanju: ZJN-3), je bilo 30. 6. 2025 objavljeno na Portalu javnih naročil pod št. objave JN005039/2025-EUe16/01 in v Dodatku k Uradnem listu Evropske unije pod št. objave 418477-2025.

Vlagatelj je 30. 7. 2025, pred potekom roka za prejem ponudb, vložil zahtevek za revizijo zoper določbe dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila (v nadaljevanju tudi: razpisna dokumentacija), v katerem predlaga razveljavitev celotnega postopka javnega naročanja, podredno pa razveljavitev izpodbijanih določb razpisne dokumentacije.

Vlagatelj zatrjuje, da je pogoj za sodelovanje, določen v točki 2.4 razpisne dokumentacije, s katerim je naročnik za referenco zahteval dobavo in montažo vsaj ene skupnostne sončne elektrarne (po shemi PS-3b) na strehah objektov v velikosti 900 kWp na AC strani, nezakonit. V

okviru navedenega referenčnega pogoja vlagatelj najprej kot sporno izpostavlja naročnikovo zahtevo po skupnostni sončni elektrarni po shemi PS-3b. Zatrjuje, da je dobava in montaža takšne elektrarne tehnično povsem enaka postavitvi sončne elektrarne po npr. shemi PS-2 in da se torej postavitve sončne elektrarne glede na shemo priključitve (PS-2 ali PS-3b) ne razlikuje. Navaja, da gre v obeh primerih za tehnično identično postavitve fotonapetostnega sistema ter za povsem enako dobavo komponent (modulov, inverterjev, konstrukcije) in montažo (gradbena in elektroinštalacijska dela), kar je določeno s tehnično zasnovo elektrarne (projektne dokumentacije), in ne z administrativno shemo podpore oziroma priključitvijo na omrežje. Poudarja, da se razlika teh dveh shem pokaže šele pri priklopu sončne elektrarne na omrežje, torej v načinu merjenja, ključu delitve proizvodnje električne energije in finančne podpore, kar se opredeli s pogodbo o samooskrbi, pri čemer priklop sončne elektrarne na omrežje izvede distributer, ne izvajalec. Glede na navedeno in glede na to, da predmet javnega naročila predstavlja dobava in postavitve sončnih elektrarn ter njihovo upravljanje in vzdrževanje, ne pa (tudi) storitve upravljanja samooskrbne skupnosti (ki jih opravlja distributer in vključujejo licencirano trgovanje z energijo, pogodbe z operaterji in upravljanje bilančnih skupin), vlagatelj zaključuje, da referenčna zahteva po točno določeni shemi (tj. PS-3b oziroma skupnostni sončni elektrarni) ni povezana s predmetom javnega naročila.

V nadaljevanju vlagatelj zatrjuje, da je predmetni referenčni pogoj nesorazmeren in nepovezan s predmetom javnega naročila tudi iz razloga, ker je naročnik podal zahtevo, da mora imeti referenčna skupnostna sončna elektrarna velikost oziroma moč 900 kWp, saj nobena od posameznih elektrarn, ki so predmet tega javnega naročila, niti približno ne dosega te moči, temveč se njihove moči gibajo med 27 kWp in 300 kWp. Zato po mnenju vlagatelja izvedba ene same večje elektrarne ni nujno dokaz ustreznih izkušenj za realizacijo več manjših sistemov. Ob tem vlagatelj pojasnjuje, da je naročnik predmetno referenčno zahtevo večkrat spreminjal in jo z odgovorom na Portalu javnih naročil z dne 21. 7. 2025 ponovno zaostрил na način, da mora ponudnik referenco izkazati le z eno skupnostno elektrarno, čeprav bi bil dopusten le referenčni pogoj, pri katerem bi naročnik upošteval skupno moč več skupnostnih elektrarn, ki skupaj dosegajo 900 kWp (kar je naročnik dopustil oziroma omilil z odgovorom z dne 15. 7. 2025, preden je pogoj ponovno zaostрил).

Vlagatelj dalje naročniku očita, da je določil nesorazmerno kratek rok za izvedbo pogodbenih del, ker ta neupravičeno ovira sodelovanje usposobljenim ponudnikom na trgu (tudi vlagatelju). S tem, ko je naročnik določil fiksni izvedbeni rok (do 20. 9. 2025 oziroma s popravkom z dne 17. 7. 2025 podaljšan do 30. 9. 2025) – pri čemer ni navedel rokov, v katerih bo sklenil pogodbo z izbranim izvajalcem – vlagatelj meni, da naročnik ni upošteval obsežnosti in zahtevnosti predmeta javnega naročila (ki zajema kar 17 objektov) ter dobavnih rokov za opremo. Vlagatelj namreč zatrjuje, da je v roku, ki ga je določil naročnik, zahtevane dobave in storitve nemogoče izvesti, saj so dobavni roki ključnih komponent (fotonapetostnih modulov, inverterjev, nosilnih konstrukcij) daljši od 30 dni, še posebej za večje količine, pri čemer tudi postavitve 17 elektrarn na prav toliko različnih lokacijah pomeni kompleksno logistično, kadrovsko in tehnično koordinacijo. Ob tem vlagatelj opozarja še, da je dokumentacijo za priklop in obratovanje objekta (meritve itd.) mogoče izdelati šele po zaključku del na posameznem objektu, kar še dodatno skrajšuje dejanski rok postavitve elektrarn, izvajalec pa je vezan tudi na odzivnost distributerja. Glede na to, da javno naročilo vključuje še upravljanje in vzdrževanje sončnih elektrarn iz prve faze (ki so bile zgrajene v letu 2024), kratek rok daje možnost oddaje ponudbe le tistim izvajalcem, ki že imajo na zalogi ustrezno količino opreme, razpoložljivo kadrovsko strukturo in lokalno prisotnost. Navedeno po mnenju vlagatelja kaže na privilegiranje točno določenega ponudnika (izvajalca prve faze), ki razpolaga z internimi informacijami in tehnično dokumentacijo obstoječih elektrarn iz prve faze, kar mu omogoča neupravičeno konkurenčno prednost. V tej zvezi vlagatelj opozarja na določbo razpisne dokumentacije, ki se nanaša na ogled lokacij oziroma objektov, za kar je naročnik določil le en termin, in sicer en teden po objavi obvestila o javnem naročilu. Navedeno pomeni, da bi si moral

vlagatelj v enem dnevu ogledati približno 25 objektov, kar je operativno nemogoče, posledično pa takšno netransparentno ravnanje naročnika oziroma nesorazmerno strogo določilo o terminu ogleda vlagatelju onemogoča pripravo ustrezne ponudbe.

Kot kršitev v predmetnem postopku javnega naročanja vlagatelj zatrjuje tudi nerazdelitev javnega naročila na dve naročili ali vsaj dva sklopa. Navaja namreč, da bi naročnik, upošteva določbe 73. člena ZJN-3, javno naročilo moral razdeliti (vsaj) na sklope, pri čemer bi prvi sklop predstavljal upravljanje in vzdrževanje sončnih elektrarn iz prve faze, drugi pa postavitve in vzdrževanje sončnih elektrarn iz druge faze. Za naročnikov razlog, ki ga je v prid enovitemu javnemu naročilu navedel v okviru odgovorov na vprašanja na Portalu javnih naročil (tj. da za vzdrževanje vseh elektrarn želi le enega izvajalca), vlagatelj navaja, da ne predstavlja objektivno opravičljivega razloga. Meni, da želja naročnika po organizacijski enostavnosti ne more prevladati nad zakonskim namenom instituta delitve javnega naročila na sklope, pri čemer ta v konkretnem primeru za naročnika ne bi pomenila nesorazmernega organizacijskega ali administrativnega bremena, saj elektrarne iz prve faze (ki niso bile nujno postavljene s strani istega izvajalca) niso tehnično, časovno ali izvedbeno vezane na dobavo in montažo (novih) elektrarn iz druge faze.

Naročnik je z odločitvijo z dne 6. 8. 2025 zavrnil vlagateljev zahtevek za revizijo in njegovo zahtevo za povrnitev stroškov postopka.

Naročnik uvodoma ob predstavitvi predmeta javnega naročila navaja objekte, na katerih zahteva postavitev sončnih elektrarn, in v tej zvezi poudarja, da gre za objekte, ki so posebnega družbenega pomena in pri katerih je zelo pomembna varnost (za učence v šolah in za obiskovalce v drugih objektih), zato išče izvajalca, ki ima znanje in izkušnje, da bo lahko izvedel predmetno javno naročilo. Ob citiranju določb ZJN-3, ki urejajo pogoje za sodelovanje, in prakse Državne revizijske komisije pojasnjuje, da je pri pripravi razpisne dokumentacije sledil soglasjem za priključitev, ki so izdana za skupnostno samooskrbo in so del razpisne dokumentacije, temu pa je sledil tudi pri določanju referenc. Navaja, da se postavitev sončne elektrarne za individualno samooskrbo (PS-2) in za skupnostno samooskrbo (PS-3a) razlikuje v več vidikih (pravni, upravni, davčni, finančni in tehnični). Pri individualni samooskrbi gre za preprosto izvedbo, skupnostna samooskrba pa je kompleksnejša tako s tehničnega vidika, kot tudi z vidika logistike in delitve proizvedene električne energije in njene porabe. Glede vlagateljeve navedbe, da predmet javnega naročila niso storitve upravljanja samooskrbne skupnosti, naročnik izpostavlja, da je v razpisni dokumentaciji med drugim navedeno, da ponudniki v sklopu ponudbene cene za dobavo in montaže opreme upoštevajo tudi upravljanje in vzdrževanje elektrarn ter da mora postavitev sončnih elektrarn omogočati vzpostavitev skupnostne samooskrbe, naročnik pa od izbranega ponudnika pričakuje pomoč pri vzpostavitvi delilnika mesečne proizvodnje skupnostne sončne elektrarne.

Ob tem naročnik navaja, da je za velikost referenčnega projekta določil obseg približno 40 % skupne moči predvidene skupnostne elektrarne in ga tako zaokrožil na 900 kWp na AC strani, kar pomeni, da ne zahteva, da je ponudnik izvedel posel v obsegu 100 % priključne moči elektrarn, ki jih bo postavil po tem razpisu. Posledično naročnik zatrjuje, da se zahtevani referenčni pogoj nanaša na istovrstna oziroma primerljiva opravila ter da je kot takšen sorazmeren in povezan s predmetnim javnim naročilom, saj je priključna moč bistvena za vprašanje, ali ima ponudnik znanje in izkušnje iz preteklih javnih naročil vsaj v zahtevanem obsegu, da bo naročnik lahko zaključil, da je sposoben izvesti predmetno javno naročilo. V zvezi z referenčno zahtevo glede moči skupnostne sončne elektrarne naročnik dalje navaja, da opozorilo, ki ga je prejel na Portalu javnih naročil in na katerega se sklicuje vlagatelj, ni opozorilo na domnevne kršitve, temveč gre za vprašanje o pravilnem razumevanju razpisne dokumentacije, na podlagi tega pa naročnik ni mogel vedeti, da je predmetna zahteva za vlagatelja sporna. Zaradi tega kot brezpredmetno označi vlagateljevo zatrjevanje, da je bila ta zahteva večkrat

spremenjena, pri tem pa vlagatelju očita, da ni izpolnil trditveno-dokaznega bremena, ker ni dokazal, s katerim odgovorom naj bi naročnik spreminjal predmetno zahtevo. Poleg tega naročnik navaja še, da išče usposobljenega ponudnika, ki bo sposoben izvesti predmetno javno naročilo, ki ga predstavljajo vse sončne elektrarne in ne zgolj ena z močjo 900 kWp.

Tudi glede očitka, ki se nanaša na rok za izvedbo, naročnik zatrjuje, da vlagatelj ni navedel konkretnih okoliščin in predložil dokazov o tem, da je izvedbeni rok, kot je določen v razpisni dokumentaciji, prekratek, prav tako pa ni navedel, kakšen bi bil primeren rok. Pojasnjuje, da je pri določitvi roka moral upoštevati sofinanciranje projekta, saj drugače ne bi bil upravičen do pridobitve koriščenja evropskih sredstev NOO in investicije ne bi mogel izvesti. Ob tem naročnik poudarja še, da dejstvo, da je v tem postopku pridobil ponudbo, več kot očitno kaže na to, da je postavitve elektrarn na vseh 17 objektih mogoča v zahtevanem roku, pri čemer ZJN-3 ne določa, da bi moral naročnik razpisne pogoje prilagajati ponudnikom, ki nimajo tehničnih in kadrovskih resursov.

V zvezi z očitki glede upravljanja in vzdrževanja sončnih elektrarnah iz prve faze naročnik navaja, da pred vložitvijo zahtevka za revizijo o domnevni nezakonnosti te zahteve ni bil opozorjen oziroma vlagatelj tega ni dokazal (ker ni citiral vprašanja, zastavljenega preko Portala javnih naročil, in naročnikovega odgovora), poleg tega pa vlagatelj z ničemer ni dokazal, da je bil ponudnik, ki je izvedel prvo fazo, v boljšem položaju, kot tudi ni dokazal, da bo le-ta prejel plačilo za tveganja, ki se nanašajo na prvo fazo. Pri tem naročnik navaja (in kot dokaz temu prilaga povezavo do razpisa), da je vlagatelj zamolčal dejstvo, da predmet razpisa iz prve faze dobro pozna, saj je v tej fazi oddal ponudbo in bil aktiven deležnik konkurenčnega dialoga. Glede na navedeno kot neutemeljeno zavrača vlagateljevo sklicevanje o nezadostnosti enega termina ogleda – ki ga tudi sicer naročnik ni določil kot obveznega, prav tako pa na ogledu ni bilo mogoče pridobiti informacij, ki vsem ponudnikom ne bi bile posredovane preko Portala javnih naročil.

Naročnik je Državni revizijski komisiji 7. 8. 2025 odstopil celotno dokumentacijo v zvezi s predmetnim javnim naročilom in dokumentacijo predrevizijskega postopka.

Naročnik je 11. 8. 2025 Državni revizijski komisiji in vlagatelju posredoval vlogo »*Dopolnitev odločitve o zahtevku za revizijo*«, v kateri navaja, da je po sprejemu odločitve o zahtevku za revizijo ugotovil, da vlagatelj v celoti izpolnjuje sporni referenčni pogoj. S sklicevanjem na spletno povezavo Mestne občine Ljubljana navaja, da je vlagatelj postavil največjo skupnostno sončno elektrarno za tega naročnika, zaradi česar vlagatelju ne more nastati nobena škoda in nima pravnega interesa za izpodbijanje razpisnih zahtev, ki se nanašajo na referenčni pogoj. Zatrjuje, da je vlagatelj vložil zahtevek za revizijo iz špekulativnih razlogov in ob tem navaja še, da je vlagatelj sicer v zahtevku za revizijo navedel, da ima primerljive reference, vendar naročnik tega dejstva ni mogel preveriti, ker vlagatelj za to ni predložil dokaza. Čeprav gre po mnenju naročnika za priznano dejstvo, naročnik s predmetno vlogo dodatno dokazuje, da zahtevek za revizijo ni utemeljen.

Vlagatelj se do navedb naročnika v odločitvi o zahtevku za revizijo in v vlogi z dne 11. 8. 2025 ni opredelil.

Državna revizijska komisija je skladno z 31. členom ZPVPJN zahtevek za revizijo pred meritorno obravnavo predhodno preizkusila in po uradni dolžnosti preverila obstoj procesnih predpostavk.

Naročnik je kljub temu, da zahtevka za revizijo ni zavrgel (temveč ga je vsebinsko obravnaval in o njem odločil na podlagi prvega odstavka 28. člena ZPVPJN), v vlogi z dne 11. 8. 2025 izrazil pomisleke o aktivni legitimaciji vlagatelja glede zatrjevane nezakonnosti referenčnega pogoja. Iz

tega razloga Državna revizijska komisija v nadaljevanju pojasnjuje, zakaj gre vlagatelju priznati aktivno legitimacijo tudi za predmetni očitke.

Aktivno legitimacijo v predrevizijskem in revizijskem postopku ureja ZPVPJN v 14. členu. Upošteva, da vlagatelj ni zagovornik javnega interesa (drugi odstavek 6. člena ZPVPJN v povezavi z drugo alinejo prvega odstavka 14. člena ZPVPJN), je v obravnavnem primeru relevantna prva alineja prvega odstavka 14. člena ZPVPJN, ki določa, da se aktivna legitimacija prizna vsaki osebi, ki ima ali je imela interes za dodelitev javnega naročila in ji je ali bi ji lahko z domnevno kršitvijo nastala škoda. Prva poved drugega odstavka 14. člena ZPVPJN določa, da se, če je rok za oddajo prijav ali ponudb že potekel, šteje, da je interes za dodelitev javnega naročila izkazala tista oseba, ki je oddala pravočasno prijavo oziroma ponudbo.

Iz navedenih določb izhaja, da morata biti za priznanje aktivne legitimacije hkrati (kumulativno) izpolnjena dva pogoja: 1.) interes za dodelitev naročila in 2.) nastala škoda ali vsaj možnost nastanka škode zaradi domnevne kršitve naročnika. Zato mora oseba, da bi se ji priznalo upravičenje za vložitev zahtevka za revizijo, poleg interesa za dodelitev naročila vsaj verjetno izkazati, da je zatrjevana kršitev vplivala na njen pravni položaj tako, da ji je ali da bi ji lahko zaradi tega nastala škoda.

Med vlagateljem in naročnikom ni sporno, da vlagatelju ni mogoče odrekati dejanskega interesa za pridobitev predmetnega javnega naročila (prvi element za priznanje aktivne legitimacije), saj je registriran za opravljanje dejavnosti, ki je predmet javnega naročila. Je pa med njima sporno, ali je vlagatelj izkazal, da mu je zaradi ravnanja naročnika, ki ga v zahtevku za revizijo navaja kot kršitev (tj. zaradi domnevno nezakonitega referenčnega pogoja), nastala ali bi mu lahko nastala škoda (drugi element za priznanje aktivne legitimacije).

Glede nastanka škode oziroma možnosti njenega nastanka Državna revizijska komisija pojasnjuje, da vlagatelj z vložitvijo zahtevka za revizijo zavaruje svoj položaj, in sicer, ko zatrjevane kršitve naročnika vplivajo na njegov položaj v smislu, da bi mu bilo zaradi njih onemogočeno ali bistveno oteženo sodelovanje v postopku oddaje javnega naročila in s tem onemogočena ali bistveno otežena možnost pridobitve naročila. Kršitve, ki jih zatrjuje vlagatelj v zahtevku za revizijo, morajo tako imeti za posledico verjeten nastanek škode, ki se kaže kot posledica nezakonitega onemogočanja pridobitve konkretnega javnega naročila. Da bi bila možnost nastanka škode verjetna, mora biti podana (vsaj hipotetična) vzročna zveza med zatrjevanimi kršitvami naročnika in prikrajšanjem na strani vlagatelja, ki je nastalo (ali bi utegnilo nastati) zaradi naročnikovih kršitev (tj. nemožnost oddaje konkurenčne ponudbe in posledično pridobitve javnega naročila). Možnost nastanka škode se v vsakem postopku ugotavlja posamično, ob upoštevanju danih okoliščin konkretnega primera, npr. predmeta naročila, vrste postopka, faze postopka, konkretnih očitkov, ki so predmet zahteve za pravno varstvo (prim. npr. odločitve Državne revizijske komisije št. 018-126/2015, 018-146/2017, 018-119/2019, 018-046/2022, 018-001/2023).

V obravnavanem primeru vlagatelj v zahtevku za revizijo navaja, da mu je zaradi očitanih kršitev naročnika onemogočena oddaja dopustne, konkurenčne oziroma primerljive ponudbe, s čimer mu je povzročena škoda. Vendar pa naročnik v vlogi z dne 11. 8. 2025 nasprotno zatrjuje, da vlagatelju zaradi tega, ker naj bi v celoti izpolnjeval sporni referenčni pogoj, škoda ne more nastati. Državna revizijska komisija pojasnjuje, da zgolj dejstvo, da naj bi vlagatelj za enega izmed javnih naročnikov postavil največjo skupnostno sončno elektrarno, (še) ne kaže na to, da vlagatelju ni mogoče priznati aktivne legitimacije za vsebinsko presojo predmetnega očitka. Ob tem gre pojasniti tudi, da (zgolj) na podlagi podatkov, navedenih na spletni strani, na katero se sklicuje naročnik, ni mogoče potrditi, da vlagatelj sporni referenčni pogoj (z vsemi zahtevami, kot jih je določil naročnik) dejansko izpolnjuje, saj gre zgolj za predstavitev projekta javno-zasebnega

partnerstva z navedbo vključenih partnerjev (med katerimi je naveden tudi vlagatelj), in ne morebiti za referenčno potrdilo, izdano s strani referenčnega naročnika, ki bi potrjevalo, da je vlagatelj uspešno izvedel referenčni projekt, ki izpolnjuje vse naročnikove zahteve, podane v razpisni dokumentaciji.

Upoštevajoč navedeno gre ugotoviti, da pomisleki naročnika glede vlagateljevega izpolnjevanja aktivne legitimacije niso utemeljeni. Po presoji Državne revizijske komisije je namreč v obravnavanem primeru izkazana realna stopnja možnosti nastanka škode vlagatelju zaradi očitanih kršitev, zaradi česar mu ni mogoče odreči aktivne legitimacije za presojo (vseh) revizijskih očitkov.

Ker je Državna revizijska komisija ugotovila, da so izpolnjeni tudi vsi ostali pogoji iz prvega odstavka 31. člena ZPVPJN, je na podlagi drugega odstavka 31. člena ZPVPJN zahtevek za revizijo sprejela v obravnavo.

Po pregledu dokumentacije o javnem naročilu ter preučitvi navedb vlagatelja in naročnika je Državna revizijska komisija odločila tako, kot izhaja iz izreka tega sklepa, iz razlogov, navedenih v nadaljevanju.

Med vlagateljem in naročnikom je spor o tem, ali je naročnik posamezne določbe dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila oblikoval v skladu z ZJN-3.

I. Glede referenčnega pogoja

V skladu s prvim odstavkom 76. člena ZJN-3 ima naročnik možnost, da v postopku javnega naročanja z namenom ugotavljanja sposobnosti gospodarskih subjektov za izvedbo javnega naročila določi objektivna pravila in pogoje za sodelovanje, ki se nanašajo na: a) ustreznost za opravljanje poklicne dejavnosti, b) ekonomski in finančni položaj ter c) tehnično in strokovno sposobnost. Na podlagi drugega odstavka 76. člena ZJN-3 lahko naročnik gospodarskim subjektom kot zahtevo za sodelovanje naloži le pogoje iz tega člena, pri čemer lahko v postopek javnega naročanja vključi le tiste zahteve, ki so potrebne za zagotovitev, da ima kandidat ali ponudnik ustrezne pravne in finančne zmogljivosti ter tehnične in strokovne sposobnosti za izvedbo javnega naročila, ki se oddaja. Vse zahteve morajo biti povezane in sorazmerne s predmetom javnega naročila.

Kot pravilno navaja naročnik, lahko skladno z desetim odstavkom 76. člena ZJN-3 glede tehnične in strokovne sposobnosti (na katero se konkretnem primeru nanašajo očitane kršitve) določi zahteve, s katerimi zagotovi, da imajo gospodarski subjekti potrebne človeške in tehnične vire ter izkušnje za izvajanje javnega naročila v skladu z ustreznim standardom kakovosti. Naročnik lahko zahteva zlasti, da imajo gospodarski subjekti zadostne izkušnje, ki jih izkažejo z ustreznimi referencami iz prejšnjih naročil (druga poved iz desetega odstavka 76. člena ZJN-3). Referenca je tako po svoji naravi dokazilo, da je ponudnik istovrsten oziroma primerljiv posel v preteklosti že uspešno izvedel, naročnik pa si z njo zagotovi, da bo javno naročilo izvedel usposobljen in izkušen subjekt.

Dokazila o izpolnjevanju pogojev za sodelovanje ureja 77. člen ZJN-3. Skladno z drugim odstavkom tega člena lahko naročnik od ponudnikov zahteva le dokazila, določena v 77. in 78. členu ZJN-3, pri čemer lahko ponudniki (skladno z osmim odstavkom 77. člena ZJN-3) tehnične sposobnosti, ki jih naročnik preverja v skladu s 76. členom ZJN-3, izkažejo na enega ali več načinov, naštetih v točkah od a) do k). Tako lahko naročnik v skladu s točko a) osmega odstavka 77. člena ZJN-3 zahteva, da gospodarski subjekt tehnično sposobnost za izvedbo javnega

naročila dokaže s seznamom gradenj, opravljenih v zadnjih petih letih in priloženimi potrdili o zadovoljivi izvedbi in izidu za najpomembnejše gradnje (zaradi zagotovitve ustrezne ravni konkurence pa tudi z dokazili o ustreznih gradnjah, opravljenih pred več kot petimi leti) ter v skladu s točko b) osmega odstavka 77. člena ZJN-3 s seznamom najpomembnejših dobav blaga ali opravljenih storitev v zadnjih treh letih skupaj z zneski, datumi in navedbo javnih ali zasebnih naročnikov, pri čemer lahko zaradi zagotovitve ustrezne ravni konkurence naročnik po potrebi navede, da bo upošteval dokazila o ustreznih dobavah blaga ali opravljenih storitvah izpred več kot treh let.

Iz navedenih zakonskih določb izhaja, da ZJN-3 opredeljuje zgolj osnovna izhodišča za določanje pogojev za priznanje tehnične in strokovne sposobnosti ter možna dokazila za dokazovanje slednjih, ne določa pa samih vsebinskih zahtev. Navedene pogoje in dokazila mora tako v vsakem konkretnem postopku oddaje javnega naročila določiti naročnik sam, pri čemer morajo biti vse zahteve, kot že navedeno, povezane in sorazmerne s predmetom javnega naročila (prim. tretjo poved iz drugega odstavka 76. člena ZJN-3). Nadalje morajo biti vse zahteve, ki jih naročnik določi v postopku oddaje javnega naročila, vključno z zahtevami glede pogojev za priznanje tehnične in strokovne sposobnosti, skladne tudi s temeljnimi načeli javnega naročanja, zlasti z: a) načelom zagotavljanja konkurence med ponudniki (5. člen ZJN-3), v skladu s katerim naročnik ne sme neupravičeno omejevati konkurence med ponudniki; b) načelom enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3), v skladu s katerim mora naročnik zagotoviti, da med ponudniki na vseh stopnjah postopka javnega naročanja in glede vseh elementov ni razlikovanja; in c) načelom sorazmernosti (8. člen ZJN-3), v skladu s katerim se mora javno naročanje izvajati sorazmerno predmetu javnega naročanja, predvsem glede izbire, določitve ter uporabe pogojev, zahtev in meril, ki morajo biti smiselno povezani s predmetom javnega naročila.

Ob tem gre pojasniti, da načela zagotavljanja konkurence med ponudniki ni mogoče interpretirati v smislu zahteve po vzpostavljanju konkurenčnosti na tistih področjih oziroma v tistih primerih, ko te iz upravičenih razlogov ni mogoče doseči, prav tako pa tudi načela enakopravnosti v pravu javnih naročil ni mogoče razumeti kot absolutne kategorije. Enakopravnost namreč ne pomeni, da mora naročnik v postopku oddaje javnega naročila vsem potencialnim ponudnikom omogočiti enak položaj. Zaradi različnih ekonomskih, tehničnih, kadrovskih in tudi naravnih danosti je dejanski položaj ponudnikov in njihovih ponudb različen, prednosti, ki jih te zagotavljajo, pa je dovoljeno in pogosto celo gospodarno upoštevati. Zato zgolj dejstvo, da naročnik z določeno zahtevo ustvarja razlikovanje med (potencialnimi) ponudniki, še ne pomeni, da je takšna zahteva že sama po sebi diskriminatorna. V naravi same zahteve namreč je, da (potencialne) ponudnike razvršča na tiste, ki določeno zahtevo izpolnjujejo, ter na tiste, ki te zahteve ne izpolnjujejo in posledično ne morejo sodelovati v postopku oddaje javnega naročila. Naročniki so tako v postopkih oddaje javnih naročil upravičeni postavljati zahteve, ki imajo za posledico razlikovanje ponudnikov, vendar le iz razlogov, ki so neposredno povezani s predmetom javnega naročila in so objektivno opravičljivi. Razlikovanje ponudnikov glede na kriterije, ki niso objektivno opravičljivi in pomenijo zlasti krajevno, predmetno ali osebno diskriminacijo, s čimer je določen gospodarski subjekt (v primerjavi z drugimi) bodisi postavljen v bistveno slabši položaj bodisi je privilegiran, ne da bi za to obstajali utemeljeni razlogi, pa po drugi strani ni dopustno (v tej zvezi smiselno prim. tudi sodbi Sodišča Evropske unije v zadevah C-513/99 in C-195/21).

Iz navedenega sledi, da mora imeti naročnik (tudi) za zahteve v zvezi s pogoji za priznanje tehnične in strokovne sposobnosti – z določanjem katerih že po naravi stvari ustvarja razlikovanje med ponudniki, ki te pogoje izpolnjujejo, in ponudniki, ki jih ne izpolnjujejo – objektivno opravičljive razloge.

V obravnavanem primeru naročnik s predmetnim javnim naročilom naroča postavitev sončnih elektrarn na 17 objektih v njegovi lasti, ki jih je določil v točki 2.5 razpisne dokumentacije, in sicer

naročnik na 16 objektih naroča skupnostne sončne elektrarne, na enem objektu pa sončno elektrarno z individualno samooskrbo.

Pogoj za sodelovanje, ki se nanaša na tehnično in strokovno sposobnost, je naročnik določil v točki 2.4 razpisne dokumentacije, kjer je zapisal:

»Ponudnik izkazuje ustrezne izkušnje/reference, in sicer, da je v zadnjih treh (3) letih od objave tega javnega naročila izvedel vsaj eno (1) dobavo in montažo skupnostne sončne elektrarne (po shemi PS-3b) na strehah objektov v velikosti 900 kWp na AC strani. I.../«.

V zvezi z navedenim pogojem za sodelovanje sta med strankama sporni dve referenčni zahtevi. Vlagatelj najprej kot nezakonito zatrjuje naročnikovo referenčno zahtevo po postavitvi skupnostne elektrarne, poleg tega pa mu očita tudi nezakonitost načina izpolnjevanja zahteve glede velikosti oziroma moči referenčne sončne elektrarne.

Upošteva je navedeno je Državna revizijska komisija v nadaljevanju presoja utemeljenost revizijskih navedb glede vsake od izpostavljenih spornih zahtev naročnika, ki jih je za izpolnjevanje predmetnega referenčnega pogoja določil v razpisni dokumentaciji.

1.a) Glede referenčne zahteve po skupnostni sončni elektrarni

Uvodoma gre v zvezi z očitkom vlagatelja, da naročnik na opozorilo o nezakonitosti referenčne zahteve po skupnostni sončni elektrarni na Portalu javnih naročil ni podal opredelitve do predlagane spremembe oziroma objektivno opravičljivih razlogov za sporno zahtevo, pojasniti, da namen zagotavljanja dodatnih informacij na Portalu javnih naročil v prvi vrsti ni v naročnikovem utemeljevanju razlogov za oblikovanje posameznih določb dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila in torej tudi ne v pojasnjevanju ali v izkazovanju razlogov za določitev posameznih referenčnih zahtev (prim. odločitve Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-020/2019, 018-154/2020, 018-111/2021, 018-043/2025). Namen, ki ga naročnik zasleduje pri odgovarjanju na zahteve in vprašanja, postavljena preko Portala javnih naročil, je namreč v zagotavljanju dodatnih informacij, potrebnih za pripravo ponudb, in v podajanju pojasnil, ki naj odpravijo morebitne nejasnosti ter s tem zagotovijo, da bodo predložene ponudbe medsebojno primerljive (prim. četrti odstavek 61. člena ZJN-3). Zato se gre strinjati z naročnikom, da zaradi umanjkanja pojasnjevanja in dokazovanja razlogov za določitev sporne zahteve na Portalu javnih naročil naročniku ni mogoče očitati kršitev določb ZJN-3. Na podlagi naročnikovih odgovorov na Portalu javnih naročil pa tudi ni mogoče že sklepati, da naročnik za določitev spornih zahtev nima objektivno opravičljivih razlogov. Naročnik je šele v postopku pravnega varstva, ko vlagatelj konkretizirano zatrjuje domnevne kršitve, dolžan navesti razloge za določitev spornih zahtev. Bistveno zato je, ali je naročnik v odločitvi o zahtevku za revizijo (torej v postopku pravnega varstva) navedel razloge, ki utemeljujejo določitev sporne referenčne zahteve.

Državna revizijska komisija ugotavlja, da vlagatelj konkretizirano zatrjuje, da je postavev skupnostne sončne elektrarne (tj. po shemi PS-3b), ki jo kot referenčno zahtevo v konkretnem primeru določa naročnik, tehnično gledano povsem enaka gradnji oziroma postavitvi sončne elektrarne po shemi PS-2 (za katero se zavzema vlagatelj). Vlagatelj namreč zatrjuje, da je za postavitev obeh vrst sončnih elektrarn potrebna dobava enakih komponent (modulov, inverterjev, konstrukcije), enaka pa so tudi gradbena in elektroinštalacijska dela za montažo le-teh. Kot edino razliko med njima vlagatelj izpostavlja način priključitve sončne elektrarne na omrežje, ki pa jo opravi distributer (in ne izvajalec), ter s tem povezano administrativno shemo podpore, tj. način merjenja, ključ delitve proizvodnje električne energije in finančne podpore (kar se opredeli s pogodbo o samooskrbi).

Upoštevač navedeno Državna revizijska komisija ugotavlja, da je v konkretnem primeru trditveno-dokazno breme – ki pomeni dolžnost strank, da jasno, določno in konkretno navedejo dejstva, na katera opirajo svoje zahteve, in predlagajo dokaze, s katerimi se zatrjevana dejstva dokazujejo; prim. 7. in 212. člen Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 26/99 s sprem.; v nadaljevanju: ZPP), v povezavi s prvim odstavkom 13. člena ZPVPJN – z vlagatelja prešlo na naročnika. Naročnik je torej tisti, ki mora v odločitvi o zahtevku za revizijo jasno in konkretizirano navesti razloge, ki po njegovem mnenju upravičujejo določitev izpodbijane referenčne zahteve, ter te tudi izkazati.

Naročnik na vlagateljeve očitke odgovarja z navedbami, da se postavitev sončne elektrarne po shemi PS-3a (pri čemer gre zgolj izpostaviti, da je naročnik v danem primeru podal referenčno zahtevo po postavitvi sončne elektrarne po shemi PS-3b) in sončne elektrarne po shemi PS-2 razlikujeta z več vidikov. Ob tem naročnik izpostavljenе vidike (pravni, upravni, davčni finančni in tehnični) zgolj našteje oziroma v okviru tega zgolj pavšalno navaja, da je skupnostna samooskrba kompleksnejša s tehničnega vidika kot tudi z vidika logistike in delitve proizvedene električne energije in njene porabe, vendar navedenega ne konkretizira, niti za to ne predlaga nobenih dokazov. Glede na navedeno Državna revizijska komisija ugotavlja, da naročnik s temi navedbami ni presegel ravni pavšalnega zatrjevanja, posledično pa ni izpolnil niti trditvenega niti dokaznega bremena v zvezi z njimi.

Na ravni pavšalnega zatrjevanja naročnik dalje ostaja tudi z odgovorom na očitek vlagatelja, da je predmet konkretnega javnega naročila zgolj postavitev sončnih elektrarn ter njihovo vzdrževanje in upravljanje (v smislu tehničnih in operativnih aktivnosti, ki zagotavljajo zanesljivo in optimalno delovanje elektrarne v celotni življenjski dobi, npr. monitoring, redno in preventivno vzdrževanje, pregledi, testiranja, odprava napak ipd.), ne pa (tudi) storitve upravljanja samooskrbne skupnosti, ki sodijo v okvir storitev dobavitelja električne energije, tj. upravljavca samooskrbne skupnosti, ki mora od članov skupnosti odkupovati višek proizvedene električne energije ter jim v primeru mankov dobavljati električno energijo iz omrežja, takšno upravljanje pa vključuje licencirano trgovanje z energijo, pogodbe z operaterji in upravljanje bilančnih skupin. Naročnik namreč v tej zvezi navaja le, da ponudniki v sklopu ponudbene cene za dobavo in montažo upoštevajo tudi izvajanje upravljanja in vzdrževanja sončnih elektrarn – pri čemer gre ugotoviti, da navedeno med strankama ni sporno, prav tako pa naročnik kot referenčne zahteve ni določil, da mora referenca vključevati tudi storitve upravljanja in vzdrževanja skupnostne sončne elektrarne (temveč zgolj dobavo in montažo takšne sončne elektrarne). Naročnik dalje navaja, da mora postavitev sončnih elektrarn omogočati vzpostavitev skupnostne samooskrbe in da od izbranega ponudnika pričakuje pomoč pri vzpostavitvi delilnika mesečne proizvodnje skupnostne sončne elektrarne, vendar naročnik ob tem ne konkretizira določb razpisne dokumentacije, iz katerih bi izhajale obveznosti ponudnika, ki bi kazale na to, da bi moral ponudnik za usposobljenost izvedbe predmeta javnega naročila imeti izkušnje prav z gradnjo elektrarn po shemi PS-3b oziroma da za to ne zadoščajo izkušnje s postavitvijo sončnih elektrarn po shemi PS-2. Med strankama ni sporno, da naročnik zahteva postavitev skupnostnih sončnih elektrarn, vendar navedeno, glede na vlagateljevo zatrjevanje, da je gradnja teh elektrarn (v bistvenih delih) enaka kot gradnja individualnih sončnih elektrarn (po shemi PS-2), še ne daje zadostne podlage za zaključek, da je sporna referenčna zahteva skladna z ZJN-3. Četudi bi obstajale kakšne (sicer nebistvene) razlike v tehničnih (ali drugih) vidikih skupnostnih in individualnih elektrarn, gre – upoštevač že pojasnjeni namen določitve referenčnih pogojev v postopkih javnega naročanja – poudariti, da mora naročnik zahteve za referenčni posel opisati na način, da bo ta obsegal primerljiv posel, z izvedbo katerega ponudnik izkazuje ustrezno usposobljenost za izvedbo naročila.

V posledici vsega navedenega gre ugotoviti, da naročnik, na katerem je trditveno-dokazno breme v zvezi z ugotavljanjem objektivno opravičljivih razlogov za določitev izpodbijanih zahtev, v konkretnem primeru ni uspel niti utemeljiti, še manj pa izkazati, da ima za referenčno zahtevo po skupnostni sončni elektrarni (tj. po shemi PS-3b) objektivno opravičljive razloge. Posledično gre ugotoviti, da je vlagatelj izpodbijano referenčno zahtevo oblikoval v nasprotju z drugim odstavkom 76. člena ZJN-3 in splošnimi načeli javnega naročanja, predvsem načelom zagotavljanja konkurence med ponudniki (5. člen ZJN-3), načelom enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3) in načelom sorazmernosti (8. člen ZJN-3).

I.b) Glede referenčne zahteve po moči sončne elektrarne

V zvezi z naročnikovo zahtevo glede velikosti (moči) referenčne sončne elektrarne si vlagatelj prizadeva, da bi naročnik dopustil, da lahko ponudnik referenčni pogoj izpolni na način, da bi naročnik upošteval referenčni projekt (pri enem investitorju), v katerem je zajetih več sončnih elektrarn, ki skupaj (kumulativno) dosegajo 900 kWp. Vlagatelj namreč zatrjuje, da nobena od posameznih skupnostnih elektrarn, ki jih naročnik opredeljuje v razpisni dokumentaciji, ne dosega velikosti 900 kWp, zato izvedba ene same večje elektrarne ni nujno dokaz ustreznih izkušenj za postavitev več manjših elektrarn. Glede na to, da je naročnik predmetno referenčno zahtevo večkrat spreminjal in jo z odgovorom na Portalu javnih naročil z dne 21. 7. 2025 ponovno zaostрил na način, da mora ponudnik referenco izkazati le z eno skupnostno elektrarno moči 900 kWp, vlagatelj zatrjuje, da bi bil dopusten zgolj referenčni pogoj, pri katerem bi naročnik upošteval skupno moč več elektrarn, kot je to dopustil z odgovorom z dne 15. 7. 2025.

Upoštevajoč predstavljeno trditveno podlago gre najprej ugotoviti, da med strankama ni sporna sama zahteva glede moči referenčne sončne elektrarne, saj vlagatelj ne zatrjuje, da je zahtevna moč previsoka. Posledično za presojo ni relevantno naročnikovo utemeljevanje, da je zahtevo glede moči določil v višini (približno) 40 % odstotkov skupne moči vseh skupnostnih elektrarn, postavitev katerih naroča s predmetnim javnim naročilom. Za vlagatelja je namreč sporen (zgolj) način izpolnjevanja te zahteve, ki naj bi ga naročnik z odgovori na vprašanja, zastavljena preko Portala javnih naročil, večkrat spreminjal.

Glede na navedeno je v obravnavanem primeru treba najprej ugotoviti, kakšna je bila naročnikova (zadnja) zahteva v zvezi z načinom izpolnjevanja zahteve po moči referenčne sončne elektrarne.

Na podlagi vpogleda v dosje obravnavanega javnega naročila na Portalu javnih naročil Državna revizijska komisija ugotavlja, da je naročnik v zvezi s predmetno referenčno zahtevo prejel več vprašanj zainteresiranih ponudnikov.

Najprej je naročnik na eno od vprašanj (ki je bilo zastavljeno v sklopu več vprašanj, vezanih na celotni referenčni pogoj), tj. na vprašanje:

»/.../ Prav tako gre v primeru postavitev sončnih elektrarn v lastni občine Brežice (2. faza) za večje število sončnih elektrarn moči pod 250kW in zaradi tega ni nobenega tehničnega ali drugečnega razloga, zakaj bi moral ponudnik imeti referenco za skupnostno (ali drugačno) sončno elektrarno moči 900kW. /.../«

8. 7. 2025 ob 15.05 objavil naslednji odgovor:

»Naročnik se je glede na skupen obseg sončnih elektrarn odločil, da sprejme reference, ki so v okvirni velikosti 40 % priključne moči elektrarn in od navedenega ne odstopa.«.

Dalje je naročnik 15. 7. 2025 ob 8.46 na vprašanje:

»Torej ostaja pogoj 900 kw referenca? Glede na to, da je več elektrarn, ali mora biti referenca ena ali lahko z več projekti dosegamo 900 kW?«

odgovoril:

»Zahtevana referenca mora biti dosežena pri enem projektu, pri enem investitorju.«

ter enaka odgovora podal tudi 15. 7. 2025 ob 9.20 na vprašanje:

»Predhodno je že bilo postavljeno vprašanje na temo referenčnega pogoja, in sicer moči 900 kw po shemi ps.3.b. Zanima nas, ali omenjeni pogoj velja za več strank po več lokacijah in objektih ali mora biti to za eno stranko in izključno na eni lokaciji?

Vaš odgovor si ne znamo točno razložiti. Sedaj je v razpisu več objektov cca 20 in največji ima moč cca 250 kw. Kaj to pomeni, da moč 40 % moči posameznega objekta ali seštevka moči vseh objektov v razpisu? Prosili bi vas za točno razlago omenjenega odgovora. /.../«.

Dalje je naročnik v zvezi načinom izpolnjevanja sporne zahteve prejel še vprašanje:

»Se pravi – pri enem naročniku, pri čemer mora biti v projektu ali ena elektrarna 900 kW oziroma več elektrarn, ki skupaj dosegajo 900 kW?«,

na katerega je 15. 7. 2025 ob 9.22 odgovoril:

»Lahko je več skupnostnih elektrarn, ki skupaj dosegajo 900 kW.«.

Glede na navedeno se gre strinjati z vlagateljem, da je naročnik – ob upoštevanju predhodnih odgovorov (s katerimi je pojasnil, da mora biti referenčna zahteva po moči pridobljena v okviru enega projekta) – s citiranim odgovorom z dne 15. 7. 2025 (ob 9.22) dopustil, da vse sončne elektrarne iz enega projekta skupaj dosegajo moč 900 kWp.

Vendar pa je naročnik v nadaljevanju na vprašanje zainteresiranega ponudnika:

»/.../ prosimo za jasno in nedvoumno opredelitev do referenčne zahteve.

Ali se lahko zahteva 900 kW izpolni:

- ali samo z eno skupnostno elektrarno 900 kW

- ali z več manjšimi skupnostnimi elektrarnami v sklopu enega projekta, kjer elektrarne skupaj dosegajo 900 kW

oziroma ali je zadostna katerakoli možnost od zgoraj napisanih?«

21. 7. 2025 ob 13.17 na Portalu javnih naročil odgovoril:

»Ponudnik izkazuje samo z eno skupnostno elektrarno reference.«.

Upoštevajoč citirana vprašanja (in odgovore nanje) najprej ni mogoče pritrditi naročniku, da na domnevno nezakonitost sporne zahteve na Portalu javnih naročil ni bil opozorjen. Naročnik je bil namreč že s prvim izpostavljenim vprašanjem opozorjen, da zaradi zahteve po večjem številu sončnih elektrarn moči pod 250 kWp ni nobenega tehničnega ali drugečnega razloga, da bi moral ponudnik imeti referenco za skupnostno (ali drugačno) sončno elektrarno moči 900 kWp. S tem

je tako izpolnjena procesna predpostavka za vsebinsko obravnavo predmetnega očitka, določena v četrti alineji 31. člena ZPVPJN, v povezavi s tretjim odstavkom 16. člena ZPVPJN (skladno s katerim se v predrevizijskem in revizijskem postopku ne presojuje očitane kršitve, ki se nanašajo na vsebino objave, povabilo k oddaji ponudb ali razpisno dokumentacijo, če bi lahko vlagatelj ali drug morebitni ponudnik prek Portala javnih naročil naročnika opozoril na očitano kršitev, pa te možnosti ni uporabil).

V tej zvezi se dalje ni mogoče strinjati z naročnikom, da vlagatelj ni izpolnil trditveno-dokaznega bremena iz razloga, ker ni dokazal, s katerim odgovorom z dne 15. 7. 2025 je naročnik spreminjal način izpolnjevanja sporne zahteve. Vlagatelj namreč v postopku pravnega varstva tega ni dolžan dokazovati, saj je vprašanje razlage dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila pravno (in ne dejansko) vprašanje, za podajo odgovorov na pravna vprašanja pa je v revizijskem postopku pristojna Državna revizijska komisija. Slednja tako, v mejah zahtevka za revizijo in ob upoštevanju vseh sprememb sporne določbe razpisne dokumentacije, presodi, kakšna je pravilna razlaga te določbe. V tej zvezi se gre strinjati z naročnikom, da so spremembe razpisne dokumentacije dopustne, vendar gre ob tem dodati še, da so takšne spremembe dopustne le do izteka roka za prejem ponudb (prim. prvo poved iz drugega odstavka 67. člena ZJN-3). Pri tem se tudi informacije, ki jih posreduje naročnik gospodarskim subjektom na Portalu javnih naročil ali prek njega, štejejo za spremembo, dopolnitev ali pojasnilo dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, če iz vsebine informacij izhaja, da se z njimi spreminja ali dopolnjuje ta dokumentacija ali če se s pojasnilom odpravlja dvomnost navedbe v tej dokumentaciji (druga poved iz drugega odstavka 67. člena ZJN-3).

Upoštevač navedeno in upoštevač izpostavljena vprašanja ter odgovore, podane na Portalu javnih naročil, Državna revizijska komisija pritruje vlagatelju, da je naročnik način izpolnjevanja sporne referenčne zahteve z odgovori na Portalu javnih naročil (večkrat) spreminjal. Zato je za pravilno razlago predmetne zahteve treba upoštevati zadnji objavljen popravek razpisne dokumentacije oziroma zadnji odgovor, podan na Portalu javnih naročil, s katerim je naročnik spreminjal to zahtevo.

Državna revizijska komisija se strinja z vlagateljem, da je naročnik z (zadnjim) odgovorom, objavljenim na Portalu javnih naročil 21. 7. 2025 ob 13.17 – na vprašanje, ali se lahko zahteva 900 kW izpolni samo z eno skupnostno elektrarno ali z več manjšimi v sklopu enega projekta, kjer elektrarne skupaj dosegajo 900 kW – odgovoril, da lahko ponudnik referenčno zahtevo po moči 900 kWp izkazuje samo z eno skupnostno elektrarno (pri čemer je, kot že navedeno, s predhodnimi odgovori pojasnil tudi, da mora biti referenca dosežena pri enem projektu oziroma pri enem investitorju). Čeprav je torej naročnik (kot že ugotovljeno) z odgovorom na Portalu javnih naročil z dne 15. 7. 2025 ob 9.22 dopustil, da lahko vse referenčne sončne elektrarne, zgrajene v okviru enega projekta, skupaj dosegajo moč 900 kWp, je treba – upoštevač izpostavljen, naknadno objavljen odgovor na Portalu javnih naročil z dne 21. 7. 2025 ob 13.17 – ugotoviti, da je naročnik v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila (katere del, skladno prvim odstavkom 67. člena ZJN-3, štejejo tudi informacije, ki jih posreduje naročnik gospodarskim subjektom na Portalu javnih naročil) določil, da bo kot ustrezno štel le referenco, pridobljeno pri enem projektu (investitorju), v okviru katerega je bila postavljena ena sončna elektrarna moči 900 kWp.

Vendar pa naročnik v odločitvi o zahtevku za revizijo navaja, da *»ne išče ponudnika, ki bo izvedel eno elektrarno, temveč ponudnika, ki ima znanje in je sposoben prevzeti v izvedbo cel posel, kot je opredeljen v tehničnih specifikacijah«* oziroma *»ponudnika, ki bo sposoben izvesti cel posel, to pa so vse sončne elektrarne in ne zgolj ena z močjo 900 kWp«*.

Upoštevajoč navedeno gre ugotoviti, da iz naročnikovih navedb v postopku pravnega varstva izhaja, da se strinja z vlagateljem o bistvu oziroma namenu sporne reference glede na predmet konkretnega javnega naročila – ki ga predstavlja postavitve več (manjših) sončnih elektrarn in ne zgolj ene (velike). Naročnik se tako strinja z vlagateljem, da je bistveno, da je ponudnik usposobljen za izvedbo takšnega predmeta javnega naročila, torej za postavitve več sončnih elektrarn, ki skupaj dosegajo moč (vsaj) 900 kWp.

Naročnik torej priznava, da je način izpolnjevanja referenčne zahteve po moči sončne elektrarne, za katerega si prizadeva vlagatelj (tj. da imajo vse sončne elektrarne, postavljene v enem projektu, skupaj moč 900 kWp), ustrezen oziroma da bo na tak način pridobil usposobljenega ponudnika za izvedbo predmeta konkretnega javnega naročila.

V posledici navedenega Državna revizijska komisija ugotavlja, da so navedbe vlagatelja, da bi naročnik moral kot ustrezno določiti referenco, pridobljeno v okviru enega projekta, pri katerem vse postavljene sončne elektrarne skupaj dosegajo moč 900 kWp na AC strani, utemeljene.

II. Glede izvedbenega roka

V zvezi z očitkom vlagatelja glede izvedbenega roka Državna revizijska komisija najprej ugotavlja, da vlagatelj v zahtevku za revizijo ne zatrjuje, da ta rok ni jasno določen. Med strankama tako ni sporno, da je naročnik rok za dokončanje del (tj. za dobavo, montažo in oddajo vloge za priključitev v omrežje na pristojno elektro podjetje) najprej določil za 20. 9. 2025, nato pa ta rok na Portalu javnih naročil s popravkom z dne 17. 7. 2025 (pod št. objave JN005039/2025-EUe16/01-P02) podaljšal na 30. 9. 2025. Vendar pa vlagatelj zatrjuje, da je naročnik s tem, ko je izvedbeni rok fiksno določil, ne da bi določil tudi rok za sklenitev pogodbe z izbranim izvajalcem, določil nesorazmerno kratek rok za izvedbo, saj ni upošteval obsežnosti in zahtevnosti predmeta javnega naročila (tj. 17 objektov) ter dobavnih rokov za opremo oziroma ključnih komponent za postavitve sončnih elektrarn.

Dalje Državna revizijska komisija ugotavlja, da določba o izvedbenem roku, ki jo je naročnik sicer določil tudi v točki 1 (Roki za izvedbo javnega naročila) poglavja II (Opredelitev predmeta javnega naročila) Navodil za izdelavo ponudbe, predstavlja pogodbeno določilo (gl. drugi odstavek 15. člena vzorca pogodbe za postavitve sončnih elektrarn), ki v konkretnem primeru ne vsebuje pogojev ali zahtev, ki bi jih moral izpolnjevati ponudnik, da bi lahko sodeloval v postopku oddaje javnega naročila oziroma da bi dokazal usposobljenost za izvedbo naročila, kot tudi ne vsebuje elementov, ki bi predstavljali merila oziroma na podlagi katerih bi naročnik ponudnike razvrščal od najbolj do najmanj ugodnega (saj merilo za izbor, skladno 4. točko III. poglavja Navodil za izdelavo ponudbe, predstavlja le najnižja končna ponudbena cena). V konkretnem primeru gre tako pri predmetni določbi o roku (zgolj) za pogodbeno določilo, ki bo urejalo obligacijsko razmerje, ki bo (po zaključku postopka oddaje predmetnega javnega naročila) šele nastalo med naročnikom in izbranim ponudnikom. Državna revizijska komisija pa je v tej zvezi že večkrat pojasnila (prim. npr. odločitve Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-175-2016, 018-069/2022 in 018-082/2025), da za presojo morebitnih kršitev pravil obligacijskega prava oziroma za odločanje v obligacijskopравnih sporih ni pristojna, saj so za to, skladno z Zakonom o sodiščih (Uradni list RS, št. 19/94, s sprem.), pristojna sodišča. Ne glede na navedeno pa morajo biti določbe razpisne dokumentacije, tudi tiste, ki vsebujejo napoved vsebine bodočega obligacijskega razmerja, dovolj jasne, da omogočajo pripravo dopustne ponudbe. Obveznosti, ki jih bodo morali prevzeti izbrani ponudniki, ko bodo s posameznimi naročniki sklenili pogodbo, namreč vplivajo tudi na oblikovanje ponudbene cene, ta pa je bistveni element ponudbe in v danem primeru predstavlja tudi (edini) element za ocenjevanje ponudb. Vendar vlagatelj, kot že

navedeno, v obravnavanem postopku pravnega varstva nejasnosti predmetne določbe ne zatrjuje.

Ker gre v pogodbenem (obligacijskem) razmerju za svobodo pogodbenih strank, kjer naročnik v razmerju do ponudnika ne nastopa kot oblastni organ z akti *iure imperii*, temveč nastopa kot subjekt v vlogi povpraševalca po določenem blagu na trgu, je od ponudnika odvisno, ali bo sprejel pogoje, kot jih naročnik določa, ali ne. Tako je stvar ponudnikove poslovne presoje, da se potem, ko se v celoti seznani z vzorcem bodoče pogodbe o izvedbi javnega naročila in pogodbenimi pogoji, odloči, ali bo s svojo ponudbo sodeloval v postopku javnega naročanja, ali ne (prim. odločitev Državne revizijske komisije v zadevi št. 018-135/2016). Revizijski postopek pa ni namenjen temu, da bi vlagatelj dosegli zase ugodnejšo formulacijo pogodbenih pogojev v vzorcu pogodbe, v kolikor pogodbeni pogoji ne kršijo določil zakonodaje, ki ureja postopke javnega naročanja. Ob tem gre dodati, da ima dolžina roka za dokončanje del tudi sicer enak učinek na vse potencialne ponudnike oziroma ne diskriminira nobenega izmed njih, ker bodo vsi ponudniki, ki bodo oddali ponudbo, morali pristati na postavljeni rok, torej tudi izvajalec prve faze, za katerega vlagatelj zatrjuje, da razpolaga z internimi informacijami in tehnično dokumentacijo že obstoječih elektrarn. Pri tem gre pojasniti, da se v konkretnem primeru sporni rok za dokončanje del nanaša na postavitev novih sončnih elektrarn (elektrarn iz t. i. druge faze), in ne morebiti na vzdrževanje elektrarn iz prve faze (ki sicer prav tako predstavlja del predmeta konkretnega javnega naročila). Glede na navedeno gre ugotoviti, da sporna določba ni povezana s posedovanjem informacij o elektrarnah, postavljenih v prvi fazi, posledično pa tudi ni mogoče zaključiti, da bi bil v zvezi z določitvijo predmetnega izvedbenega roka, ki (kot že navedeno) enako zavezuje vse ponudnike, neupravičeno privilegiran izvajalec iz prve faze.

Upoštevač navedeno in glede na to, da vlagatelj ne zatrjuje nejasnosti določbe o izvedbenem roku, Državna revizijska komisija v danem primeru kršitev določb ZJN-3 v zvezi s predmetno določbo ni ugotovila – pri čemer glede na pojasnjeno pristojnost Državne revizijske komisije o ustreznosti izvedbenega roka (kot pogodbenega določila) vsebinsko ni mogla odločati.

III. Glede ogleda objektov in informacij o sončnih elektrarnah iz prve faze

Glede na to, da predmet javnega naročila predstavlja tudi vzdrževanje sončnih elektrarn, postavljenih v prvi fazi, vlagatelj (kot že navedeno v okviru obravnave očitka o izvedbenem roku) zatrjuje privilegiranost izvajalca prve faze, saj da ta razpolaga z internimi informacijami in tehnično dokumentacijo obstoječih elektrarn, kar naj bi mu omogočalo neupravičeno konkurenčno prednost. Na navedeno po mnenju vlagatelja kaže tudi določba razpisne dokumentacije, ki se nanaša na ogled objektov, za katerega je naročnik določil le en termin. Vlagatelj zatrjuje, da je v enem terminu operativno nemogoče pregledati več kot 25 objektov (kjer že stojijo elektrarne iz prve faze in kjer se bodo postavile elektrarne iz druge faze), posledično pa mu takšno netransparentno naročnikovo ravnanje onemogoča pripravo ustrezne ponudbe.

V zvezi s predmetnim očitkom Državna revizijska komisija uvodoma (glede na naročnikov pomislek) pojasnjuje, da vlagatelj pomanjkljivost informacij o postavitvi sončnih elektrarn iz prve faze zatrjuje (tudi) v povezavi z določbo o ogledu, na katerem bi pridobil te informacije oziroma vsaj določene informacije, ki jih (po njegovem zatrjevanju) potrebuje za pripravo ponudbe. V posledici navedenega je Državna revizijska komisija – upoštevač vprašanja, zastavljena na Portalu javnih naročil, s katerima je bil naročnik opozorjen na nezadostnost enega termina ogleda za pregled vseh objektov in pozvan na določitev dodatnih terminov (na kateri je naročnik odgovoril 8. 7. 2025 ob 14.25 in 17. 7. 2025 ob 8.29) – štela, da je izpolnjena procesna predpostavka za vsebinsko obravnavo tega očitka, določena v četrti alineji prvega odstavka 31. člena ZPVPJN, v povezavi s tretjim odstavkom 16. člena ZPVPJN.

Dalje Državna revizijska komisija glede opredelitve predmeta javnega naročila pojasnjuje, da mora naročnik le-tega opisati jasno in tako, da imajo ponudniki za pripravo (popolne) ponudbe zadostne informacije. Potreba naročnika po določeni storitvi, blagu ali gradnji je po eni strani ena od osnovnih predpostavk, ki mora biti izpolnjena, da naročnik prične s postopkom oddaje javnega naročila, po drugi strani pa vodilo naročnika pri pripravi razpisne dokumentacije, saj so določitev vsebine pogojev in drugih zahtev v razpisni dokumentaciji, pa tudi izbira, določitev in uporaba meril, neločljivo povezane s predmetom javnega naročila. Naročnik skladno s prvim odstavkom 68. člena ZJN-3 (in ob upoštevanju določb tega člena) opiše predmet javnega naročanja s tehničnimi specifikacijami, s katerimi točno opredeli zahtevane lastnosti predmeta javnega naročila, kot npr. način delovanja in uporabe, stopnjo kakovosti, uporabljene materiale, dimenzije, tehnične parametre, proizvodne postopke, okoljske lastnosti, stopnjo varnosti itd. Na podlagi opisa predmeta javnega naročila, katerega način in obseg je odvisen predvsem od lastnosti predmeta in njegove kompleksnosti, se potencialni ponudniki seznani s potrebami naročnika in ocenijo, ali zahtevan predmet javnega naročila lahko ponudijo. In čeprav je naročnik pri opisu predmeta javnega naročila in njegovih pričakovanih tehničnih lastnosti načeloma samostojen, mora izhajati iz temeljnih načel javnega naročanja, zlasti načela transparentnosti (6. člen ZJN-3), načela enakopravne obravnave ponudnikov (7. člen ZJN-3) in načela zagotavljanja konkurence med ponudniki (5. člen ZJN-3), katerim sledijo tudi določbe 68. člena ZJN-3. Tako je med drugim v četrtem odstavku 68. člena ZJN-3 določeno, da morajo tehnične specifikacije vsem gospodarskim subjektom zagotavljati enak dostop do postopka javnega naročanja in ne smejo neupravičeno ovirati odpiranja javnih naročil konkurenci.

Jasen opis predmeta tako predstavlja nujne informacije, ki jih potrebujejo ponudniki za pripravo dopustnih, medsebojno primerljivih in konkurenčnih ponudb. Kljub temu pa ZJN-3 naročniku ne nalaga, da pripravi vseobsegajočo dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila, saj vsak ponudnik, ki se odloči sodelovati v postopku oddaje javnega naročila, nase prevzema tudi določena (poslovna) tveganja.

V obravnavanem primeru Državna revizijska komisija ugotavlja, da vlagatelj nezadostnost informacij o postavitvi sončnih elektrarn iz prve faze zatrjuje zgolj pavšalno. V kolikor je naročnik v preteklosti že izvajal postopek javnega naročila za isti predmet in ima za ta predmet že sklenjeno pogodbo (oziroma v konkretnem primeru za postavitev sončnih elektrarn, katerih vzdrževanje v obravnavanem postopku predstavlja del predmeta konkretnega javnega naročila), obstoječi izvajalec nedvomno razpolaga z velikim obsegom informacij, kar pa ne pomeni, da je prav vsaka od njih relevantna za pripravo ponudbe in bi moral naročnik s prav vsako izmed njih, z namenom spoštovanja načela enakopravne obravnave ponudnikov, seznaniti tudi preostale ponudnike, oziroma povedano drugače, da je naročnik kršil katero od temeljnih načel že zgolj zato, ker tega ni storil (prim. odločitvi Državne revizijske komisije v zadevah št. 018-096/2024 in 018-128/2024). Vendar pa vlagatelj v konkretnem primeru ne konkretizira, katere so tiste informacije, ki jih potrebuje za pripravo ustrezne in konkurenčne ponudbe. Prav tako vlagatelj ne navede, katere so tiste informacije, ki bi jih za pripravo ponudbe želel pridobiti na ogledu in zaradi katerih bi bilo mogoče naročniku očitati, da je ogled vseh objektov v enem terminu (kot je to določil naročnik) neprimeren oziroma nezadosten. Poleg tega gre ugotoviti, da se vlagatelj niti ne opredeljuje do navedb naročnika (in do za to predloženega dokaza), da z vsemi informacijami iz prve faze postavitve sončnih elektrarn že razpolaga, ker je oddal ponudbo v prvi fazi in je kot aktiven deležnik sodeloval v konkurenčnem dialogu, kot tudi ne do navedb naročnika, da na ogledu ni bilo mogoče pridobiti drugih informacij kot tistih, ki so ponudnikom že bile posredovane preko Portala javnih naročil.

Glede na navedeno pavšalnost revizijskih navedb Državna revizijska komisija ne more pritrditi vlagatelju, da naročnik v izpostavljenem delu tehničnih specifikacij ni jasno in zadostno določil ter

da je kršil določbe ZJN-3 s tem, ko ponudnikom ni posredoval informacij glede sončnih elektrarn iz prve faze oziroma jim ni omogočil več terminov ogleda vseh objektov. V posledici navedenega je Državna revizijska komisija, ob upoštevanju pravila trditveno-dokaznega bremena (prvi odstavek 7. člena in 212. člen ZPP, v povezavi s 13. členom ZPVPJN), predmetne revizijske navedbe vlagatelja zavrnila.

IV. Glede sklopov

Revizijske navedbe vlagatelja, povezane z razdelitvijo javnega naročila na sklope, je treba presojati z vidika prvega odstavka 73. člena ZJN-3, ki določa, da mora naročnik v primeru, če predmet javnega naročila to dopušča in če to prispeva k večji gospodarnosti in učinkovitosti izvedbe javnega naročila, javno naročilo oddati po ločenih sklopih ter določiti velikost in predmet takšnih sklopov. Pri tem mora zagotoviti nediskriminatorno obravnavo in s tem večjo dostopnost javnega naročila gospodarskim subjektom.

Prvi odstavek 73. člena ZJN-3 je tako implementiral določbo 46. člena Direktive 2014/24/EU na način, da je razdelitev na sklope naročnikova dolžnost, če sta hkrati (kumulativno) izpolnjena naslednja pogoja:

- če predmet javnega naročila dopušča razdelitev na manjše zaključene celote, tj. sklope (v nadaljevanju: prvi pogoj) ter
- če to prispeva k večji gospodarnosti in učinkovitosti izvedbe javnega naročila (v nadaljevanju: drugi pogoj).

Drugi pogoj je sestavljen iz dveh delov, saj mora razdelitev na sklope prispevati ne le k večji gospodarnosti, temveč tudi učinkovitosti izvedbe javnega naročila. Če torej niso hkrati (kumulativno) izpolnjeni vsi trije elementi iz obeh pogojev iz prve povedi prvega odstavka 73. člena ZJN-3, naročnik ne ravna v nasprotju z ZJN-3, če javnega naročila ne razdeli na sklope. Nezmožnost ugotovitve kršitve ZJN-3 je torej podana že, če ni podan katerikoli izmed teh treh elementov iz prve povedi prvega odstavka 73. člena ZJN-3.

Kot je pojasnjeno v 78. točki preambule Direktive 2014/24/EU, je eden izmed ciljev ureditve postopkov javnega naročanja ta, da mora biti javno naročanje prilagojeno potrebam malih in srednjih podjetij. Zakonodaje držav članic morajo zato zagotoviti, da spodbudijo naročnike k delitvi večjih naročil na sklope. Večja naročila lahko naročniki razdelijo količinsko, tako da vrednost posameznih naročil prilagodijo zmogljivostim malih in srednjih podjetij, ali pa kakovostno v skladu z različnimi sodelujočimi dejavnostmi in specializacijami, da tako vsebino posameznega naročila prilagodijo specializiranim sektorjem malih in srednjih podjetij. Kot izhaja iz preambule, lahko večja naročila naročniki razdelijo na manjše sklope tudi glede na različne faze projekta. Direktiva 2014/24/EU sicer tudi dopušča, da se naročnik odloči, da javnega naročila ne bo razdelil na sklope. V tem primeru mora izkazati, da obstajajo utemeljeni razlogi za takšno odločitev, ker bi npr. razdelitev naročila na sklope lahko povzročila omejevanje konkurence, ker bi pomenila tehnično prezahtevno ali predrago izvedbo javnega naročila ali pa bi potreba po usklajevanju različnih izvajalcev za sklope lahko resno ogrozila pravilno izvedbo javnega naročila.

Naročniki morajo tako v skladu s prvim odstavkom 73. člena ZJN-3 in ob upoštevanju določb Direktive 2014/24/EU zagotoviti nediskriminatorno obravnavo in večjo dostopnost javnega naročila malim in srednjim podjetjem, kar pomeni, da razdelitev javnega naročila na sklope ni povsem stvar proste presoje naročnika, pač pa njegova dolžnost, ki se je (izjemoma) lahko razbremeni le, kadar so za to podani objektivno utemeljeni razlogi.

Uvodoma Državna revizijska komisija pojasnjuje, da naročnik svojih razlogov za oblikovanje enotnega javnega naročila ni dolžan utemeljevati v okviru odgovorov na zastavljena vprašanja zainteresiranih ponudnikov na Portalu javnih naročil. Skladno z že pojasnjenim namenom odgovarjanja na vprašanja na Portalu javnih naročil tako dejstvo, da naročnik v okviru odgovorov morda ni upravičil nerazdelitve javnega naročila na sklope, (še) ne predstavlja naročnikove kršitve določb ZJN-3. V konkretnem primeru je bil naročnik na Portalu javnih naročil na domnevno kršitev opozorjen (s čimer je tudi izpolnjena procesna predpostavka za vsebinsko obravnavo zahtevka za revizijo iz četrte alineje prvega odstavka 31. člena ZPVPJN v povezavi s tretjim odstavkom 16. člena ZPVPJN), a je vseeno vztrajal pri prvotnem načinu oddaje javnega naročila. Vendar vlagatelju kljub temu, da po njegovem mnenju naročnik s podanimi odgovori na Portalu javnih naročil ni uspel utemeljiti svojih razlogov, ni bila odvzeta možnost preverbe zakonitosti takšne naročnikove odločitve. Slednjo namreč v okviru obravnavanega zahtevka za revizijo, skladno s trditveno-dokaznim bremenom, presoja Državna revizijska komisija. Navedeno pomeni, da je naročnik šele v postopku pravnega varstva (torej v odločitvi o zahtevku za revizijo), ko vlagatelj konkretizirano zatrjuje domnevne kršitve, dolžan navesti utemeljene razloge za oblikovanje enovitega javnega naročila.

Vlagatelj v danem primeru zatrjuje, da vzdrževanje sončnih elektrarn iz prve faze ni tehnično, časovno ali izvedbeno neločljivo povezano z dobavo in vzdrževanjem sončnih elektrarn, ki ji bo izvajalec predmetnega javnega naročila šele postavil, pri čemer zatrjuje tudi, da naj takšna razdelitev za naročnika ne bi pomenila nesorazmernega ali administrativnega bremena. Državna revizijska komisija ugotavlja, da je vlagatelj v okviru zahtevka za revizijo navedel zadostno trditveno podlago (prim. z drugim odstavkom 15. člena ZPVPJN), zato se je na naročnika prevailo trditveno-dokazno breme, da izpodbija vlagateljeve navedbe o obstoju zakonskih okoliščin iz 73. člena ZJN-3, ki določajo dolžnost oblikovanja sklopov. Naročnik je torej dolžan izkazati, da v danem primeru niso hkrati izpolnjeni vsi trije (zgoraj pojasnjeni) elementi obeh zakonskih pogojev iz prve povedi prvega odstavka 73. člena ZJN-3, zaradi česar mu v konkretnem primeru ne bi bilo mogoče očitati kršitve predmetne določbe ZJN-3.

Vendar pa gre ugotoviti, da se naročnik v obravnavanem primeru do izpostavljenih revizijskih navedb ni opredelil. Naročnik namreč v odločitvi o zahtevku za revizijo ni predstavil prav nobenega argumenta v prid enovitemu javnemu naročilu, niti se ni skliceval na odgovor, ki ga je v zvezi z nerazdelitvijo javnega naročila podal na Portalu javnih naročil in kateremu vlagatelj v zahtevku za revizijo oporeka – tj. odgovor, objavljen 8. 7. 2025 ob 14.25, s katerim je naročnik odgovoril, da želi imeti za vzdrževanje vseh elektrarn (iz prve in druge faze) enega izvajalca. Naročnik se je glede predmeta javnega naročila, ki se nanaša na vzdrževanje sončnih elektrarn iz prve faze, v odločitvi o zahtevku za revizijo opredelil le glede vlagateljevega očitka o nezadostnosti informacij iz te faze oziroma glede ogleda objektov (kar pa je Državna revizijska komisija že obravnavala v predhodni točki). Ob tem naročnik ni navedel (še manj pa izkazal) nobenih razlogov, na podlagi katerih bi bilo – v nasprotju z zatrjevanjem vlagatelja – mogoče ugotoviti, da je predmetno javno naročilo bolj smiselno oddati kot celoto, in ki bi ga v konkretnem primeru razbremenili dolžnosti razdelitve na sklopa.

Na podlagi navedenega in upoštevajoč že pojasnjeno pravilo o trditveno-dokaznem bremenu Državna revizijska komisija ugotavlja, da naročnik v postopku pravnega varstva ni uspel izkazati, da ni kršil določil prvega odstavka 73. člena ZJN-3 s tem, ko predmetnega javnega naročila ni oblikoval po sklopih.

V. Sklepno

V posledici vsega navedenega gre zaključiti, da je vlagatelj uspel izkazati, da je naročnik sporni referenčni pogoj (tako glede zahteve po skupnostni elektrarni kot tudi glede načina izpolnjevanja zahteve po moči referenčne sončne elektrarne) oblikoval v nasprotju z določbami ZJN-3 ter da je naročnik kršil določila prvega odstavka 73. člena ZJN-3 s tem, ko javnega naročila ni razdelil na dva sklopa.

Državna revizijska komisija je zato zahtevku za revizijo na podlagi druge alineje prvega odstavka 39. člena ZPVPJN ugodila. Ker je v konkretnem primeru rok za oddajo ponudb že potekel, ugotovljenih kršitev pri oblikovanju določb dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila ni mogoče sanirati z milejšim ukrepom (tj. z delno razveljavitvijo postopka), saj jih je glede prvo poved iz drugega odstavka 67. člena ZJN-3 mogoče odpraviti le na stopnji postopka oddaje javnega naročila pred potekom roka za predložitev ponudb. Posledično je Državna revizijska komisija predmetni postopek oddaje javnega naročila v celoti razveljavila.

Skladno s tretjim odstavkom 39. člena ZPVPJN mora dati Državna revizijska komisija naročniku napotke za pravilno izvedbo postopka v delu, ki je bil razveljavljen. Ker je Državna revizijska komisija razveljavila celoten postopek oddaje javnega naročila, naročnika napotuje, naj v primeru, če se bo odločil izvesti nov postopek oddaje javnega naročila, pri oblikovanju določb dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila ravna v skladu z ZJN-3 in upošteva ugotovitve Državne revizijske komisije, kot izhajajo iz tega sklepa.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 1. točke izreka tega sklepa.

Vlagatelj v zahtevku za revizijo zahteva povrnitev stroškov, nastalih v postopku pravnega varstva. Če je zahtevek za revizijo utemeljen, mora naročnik iz lastnih sredstev vlagatelju povrniti potrebne stroške, nastale v predrevizijskem in revizijskem postopku, vključno s takso (tretji odstavek 70. člena ZPVPJN). Če bi vlagatelj v celoti uspel z zahtevkom za revizijo, bi mu Državna revizijska komisija, upoštevajoč prvi, drugi in tretji odstavek 70. člena ZPVPJN, kot potrebne priznala priglašene stroške za dolžno vplačano takso v višini 4.000,00 EUR. Ker pa je vlagatelj z zahtevkom za revizijo uspel le deloma, in sicer glede na postavljeni zahtevek s tremi od petih očitanih kršitev (tj. glede dveh referenčnih zahtev in glede sklopov, ne pa tudi glede izvedbenega roka in nejasnosti tehničnih specifikacij), mu je Državna revizijska komisija priznala stroške v višini treh petin priglašenih stroškov.

Državna revizijska komisija je tako vlagatelju priznala stroške v višini 2.400,00 EUR, ki mu jih je naročnik dolžan povrniti v roku 15 dni od prejema tega sklepa, po izteku tega roka z zakonskimi zamudnimi obrestmi do plačila. Višja stroškovna zahteva vlagatelja se zavrne.

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz 2. točke izreka tega sklepa.

Pravni pouk: Upravni spor zoper to odločitev ni dovoljen.

Predsednik senata:
Aleksander Petrovčič, univ. dipl. ekon.,
član Državne revizijske komisije

Vročiti:

- vlagatelj,
- naročnik,
- Republika Slovenija, Ministrstvo za javno upravo.

Vložiti:

- v spis zadeve.